

Porfidios [fi S. xv, *perf.*, JRoig, *Spill*, 9992]; NOller va usar *perfidios*, encara que el corrector de les O. C. (ed. Gili) li ho vagi canviar temeràriament en *porfidios*; «m'estava sobre la màrfega --- amb un soroll brunzinant sota la closca, com si un eixam d'abelles *perfidioses* vetlessin un mort», Coromines (*Pres.*, O. C., 868a36, *Pres.*, 92; *A recés*, *Les Oques* 1, p. 183). *Porfidiejar* [*perf.*, S. xv, Partinobles; JRoig].

Pèrfid [-do, 1501, forma llatinitzant, -id escr. Renaix.], amb el sentit llatí de 'mancador a la fe', pres modernament del llatí *perfidus*; *perfidia* [Belv.], ll. *perfidia*.

1 «Haereticus qui Eunomii perfidiam sectabatur», Joannes Cassianus, primera meitat S. v, potser gal (*RFgn.* II, 409) i ja en Lucifer de Càller del S. iv (ALLG III, 27). «Petrum [Martyrem] haereticorum *perfidiam* destructurum esse --- prophetavit», Voragine (*Leg. Aurea*, § 63, ed. Graesse, 278.21). També apareix aplicat al judaisme: «Iudeorum --- nonnulli tamen eorum, corpore abluti tantum, non corde, ad ipsam quam prius *perfidiam* habuerant, Deo mentiti, regressi sunt», Gregori de Tours (*Hist. Franc.* VI, 17, p. 64 dels extrems). — 2 «Canción de *porfedi* --- cantada por una pateja: unidas las rodillas y sobre ellas el tamboril atravesado, acompañando rítmicamente cada cual la cuarteta que improvisa y que recitan alternativamente, a modo de diálogo: tema amoroso», JCastelló (Ibiza y Form., 93); també a Formentera, cf. el llibret del mateix sobre *Formentera*, p. 31; «*porfedi*: disputa», PzCabr. També fora del folklore: una mare inquieta per les relacions de la filla rep la resposta «--- deixau-mos fer i cuidau's de vós. Bona nit! — I agafant un llumener se n'anà a dormir. I sa mare, veent que sa fia no anava de *porfèdia* --- va fer --- lo mateix», Castelló (*Rond. Eiv.*, 91).

LLISTA CORRELATIVA DE DERIVATS I COMPOSTOS: *baver fe*, *fede*, *no tenir feda*, *pegar sense feda*, *a fe!*, *a fe que...*, *a fe de...*, *a fes que*, *a feques que*, *feel*, *fael*, *fedel*, *fidel*, *fiel*, *fisel*, *fesel*, *fel*, *infel*, *fidelitat*, *feeltat*, *faeltat*, *fidelíssim*, *infidel*, *infeel*, *infel* (cf. supra), *infidelitat*, *fedatari*, *fementit*, *fidedigne*, *fideïcomis*, *fideïcomissari*, *fideïcomitent*, *fidejussori*, *no-fe*, *fiar* (diversos sentits), *fiat*, *fiant*, *fiança*, *fiançós*, *fiançosament*, *fiançador*, *afiançar*, *afiançable*, *afiançador*, *afiançament*, *afiar*, *afidar*, *afidàvit*, *desafiar*, *desafiamment*, *desafiadador*, *desafiant*, *desafiu*, *confiar*, *confiant*, *confiat*, *confiança*, *confiament*, *confidència*, *confident*, *confidencial*, *desconfiar*, *desconfiança*, *desfjar-se de*, *desfiança*, *malfiar-se*, *malfiança*, *refjar*, *refjar-se*, *refiança*, *refiamment*, *fidúcia*, *fiducialment*, *fiduciari*, *refè*, *afeat*, *porfidia*, *perfidia*, *porfia*, *porfidia* (cf. supra), *porfiria*, *porfidiar*, *profidi*, *porfedi*, *porfèdia*, *porfediari*, *porfidia*, *perfidia* (cf. supra), *perfidios*, *perfidiejar*, *porfidia* (cf. supra), *perfidia* (cf. supra), *porfidiar*, *porfidios*, *perfidios*, *porfidiejar*, *pèrfid*, *perfidia* (cf. supra).

V. *fesa* (FENDRE) *Feador*, *feadura*, V. *faedor* (FER v.) *Fealtat*, V. *fidel* (FE) *Feblatge*, *feble*, V. *frèvol*

FEBRE, del ll. FĒBRIS f., id. □ 1.ª doc.: S. XIII.

«L'escuder fo malalt de *febre* contínua, molt greuement; molt desplaç al cardenal sa malaltia, e l'escuder li dix que el lo guarís e li tolgués la *febre* qui tan fortment lo turmentava; respòs lo cardenal que ell no havia poder de tolte la *febre*, cor aquell poder era --- de Déu --- l'escuder guarí, e pres ofici com honràs lo poder de Déu ---», Llull (*Blanq.*, NCL. II, 208.20ss.); «envià messatge a don Pelegrí un sarrà qui sabia nostre latí, que la *febre* l'avía pres e que no podia anar», Jaume I (*Cròn.*, Ag., 312, § 342).

Però més tard, ja en l'Edat Mitjana, i fins avui en els dialectes occidentals, es va generalitzar una forma amb la terminació *febra*, obediènt a la influència del gènere femení del mot: ja la trobem en un doc. de 1304 (Finke, *Acta Ar.* III, 126, veg. context i detalls a MALALIT), i és general en els textos valencians des del 1400 (StVicentF), i en rima: «voler no cast / --- / l'amor que-ns ve tota de part de l'arma / --- en mi, trobant loc, tots caygueren / --- / dos colps sentí, donà-ls cascú sa lança, / --- / hu donà lum per ssi, l'altre tenebra, / e, tots justats, salut, delit e *febra*», Ausiàs (LXXXVII, v. 190); «malalties: flegmó --- cranc --- peladilla ---; *febra*: febris; *terçana*, *quartana*; *tenir febra*: habere febrim; *febra* hètica: febris hectica», OPou (*TbPu.*, 38).

I avui aquesta és encara la forma valenciana popular que se'ns confirma pertot: Martí i Gadea (*T. del Xè* III, 75); «veu --- nou enemic per a l'armada mora; / mes d'Hadri creix la *febra* lluitadora», GaGirona, 47; «un medicament <febrífug> perquè lleva la *febra*», Carles Salvador (*Ortografia Val.*, 28); *Pensat i Fet*, 1952, p. 6; i jo ho tinc sentit de diverses comarques del País («Fonteta de la *fèbra*» a Alcanalí, 1963, que diuen que les cura). En català occidental és la pronúncia de la part Sud, mentre que cap al Nord s'hi ha conservat *fèbre*, però *fèbra* no és sols la forma del Matarranya i la Ribera sinó que arriba almenys fins a les Garrigues: Arqués anota com a usuals a les Borges d'Urg. no sols *fèbre* sinó també *fèbræ* (BDLC VI, 36).

DERIV.: *Febrada* [Belv.]; NOller; *DBal.*; però en lloc d'això sento +*februgada* a l'Alt Pallars (a Tort em responien «una februgada» en preguntar-los pel xarrampió). *Febrejar* [S. xv, *AlcM*]; *febrejant* [Llull]. *Febreta* [Belv.]; *febrella*. *Fabricitant*. *Febrer*, *febrera*. *Febril* [fi S. xv], pres del ll. *febrilis*. *Febrítos*. *Febror*. *Febrós* [fi S. xv]; *febrosejar*; *febrosenc*. +*Febrenc* [*DAmen.*], i més generalment *febrosenc* [Lab. 1888, el cita de Francesc Mateu, però aquest devia imitar-lo de Pons i Massaveu]: «estava nerviós, *febrosenc*, visiblement excitat» (*La Colla del Carrer* XIV, 211); i també el recordo amb gràcia i força per Joan Alcover i algun escriptor valencià de princ. S. xx. *Febrositat*.

Enfebrar, però molt més *enfebrar-se* i *enfebrat* [no Lab. 1839, però Careta, c. 1880 i molts altres escr. Renaix.]: «amic que sempre esteu tan *enfebrat*», adre-

Fe 'herba', V. *fenc* Fe 'tall fet al cap de l'ovella', 60